

De nieuwe dimensies van agile working

Toen de internationale vakbeurs Orgatech niet kon doorgaan omwille van corona, stelde de Duitse specialist in kantoorinrichting en werkplekconcepten Sedus Stoll AG – met Belgisch filiaal in Aalst – haar vernieuwde se:lab concept op het online symposium ‘New dimensions. Create great things together’ voor. “De COVID-19 crisis heeft ons het echte potentieel van samenwerken doen inzien. Flexibiliteit en aanpasbaarheid staan centraal in het productgamma dat we samen met het Italiaanse ontwerpbureau Pierandrei e Associati ontwikkelden”, aldus Holger Jahnke van Sedus.

Van het Milanese bureau maken zowel designers, architecten als academici, allen expert op het vlak van agile working, deel uit. Architect Fabrizio Pierandrei over de nieuwe publicatie ‘Collaboration and beyond’, waarvan hij – samen met collega Stefano Anfossi – één van de auteurs is, en meer bepaald over de nieuwe dimensies van het samenwerken. “Samenwerken op het werk is geen nieuw thema. Maar de COVID-19 crisis heeft ons het echte potentieel van samenwerken – en de mogelijke opportuniteiten – doen inzien. COVID-19 is een complex probleem dat niet anders kan worden opgelost dan door verschillende expertises te laten samenwerken en door experts van elkaar te laten leren. Dit is ook voor ondernemingen zo, zij het op een andere schaal. Om op een steeds moeilijker markt te overleven moet men innoveren en expertises laten samenwerken.”

Design Thinking & Agile

Samenwerken is, eerder dan een concurrentieel voordeel, een basisbehoefte geworden. Een noodzakelijk gegeven zoals het werken in groep, in team, het delen van kennis, en het vervolmaken van het

leerproces op de werkvloer. Al deze acties veronderstellen dat personen met elkaar in discussie gaan en met elkaar samenwerken. Niet langer geïmproviseerd, tijdelijk of van een creatief atelier afhankelijk, wel continu, veelomvattend.... Deze periode heeft ons vertrouwd gemaakt met termen zoals Design Thinking en Agile. Telewerken heeft ons een aantal benefits doen ontdekken. Werknemers bleken plots productiever te worden en beter hun tijdsbesteding te beheersen. Ondernemingen konden belangrijke kostenbesparingen realiseren. Een win-win-situatie. Hebben we dan nog wel nood aan een kantoor? Het antwoord is te vinden in de vormen van samenwerking zelf. Telewerken heeft ons ook duidelijk gemaakt dat we nood hebben aan een gemeenschappelijke ruimte.

De kantooromgeving wijzigt

Er is een extra component, een dimensie zoals Sedus het omschrijft. “De fysieke dimensie van samenwerken, in discussie gaan en van mening verschillen. Vanuit dat perspectief is het bijna evident dat de ruimte waar we samenwerken, het kantoor is, omwille van de sociale compo-

nent en zijn potentieel om een platform te vertegenwoordigen waar we ons kunnen uitdrukken, ideeën uitwisselen, etc. De echte rijkdom van elke onderneming zit in haar vermogen tot innoveren, in het creëren van een gemeenschapsgevoel, en in alle mechanismen die voortvloeien uit samenwerking. Wat we momenteel meemaken is zeker niet het einde van de kantooromgeving. Wel de omvorming tot een meer sociale plaats, eerder gefocust op de

01

groep en het team, dan wel op de persoon. Als een ruimte waar iedereen in discussie kan gaan met anderen”, zegt Pierandrei.

‘Office of workshop’

Vraag is hoe we onze kantoren kunnen organiseren en ontwerpen om aan deze evolutie tegemoet te komen? Vijf jaar geleden publiceerde Sedus het boek ‘Free the Worker’. Hierin werd het kantoor gedefinieerd als het geheel van werkvormen die zich opsplitsen in groeps- en individuerelateerde activiteiten. “Het kantoor focust meer op de groep en is dus gebaseerd op uitgebreide samenwerking in al zijn dynamische facetten. Wat niet wil zeggen dat er in de kantoren geen persoonsgebonden activiteiten meer kunnen plaats vinden. Wel eerder sporadisch in het kader van een dag die in het teken staat van samenwerking en groepswork”, aldus Stefano Anfossi. “Het kantoor van de veelomvattende samenwerking – ook ‘office of workshop’ genoemd – kan worden opgedeeld in macrozones. Deze worden gedefinieerd door de graad van implicatie, van gemeenschap, door het type en het aantal personen dat deelneemt aan een activiteit, en door de activiteit zelf, in de zone uitgevoerd. Drie macrozones worden onderscheiden: de ‘community-zone, de ‘team of teams’ zone, en de ‘team’ zone.”

Van archetypes van ruimtes tot netwerk

In deze macrozones onderscheidt Pierandrei e Associati zes archetypes van ruimtes. Bepaalde ervan zijn reeds in onze kantooromgeving aanwezig. Denk aan vergaderzalen die evenwel moeten evolueren omdat hun belang verandert, precies om op dit nieuwe proces van veelomvattende samenwerking te kunnen inspelen. Anderzijds zijn er ruimtes die zich lenen tot goed afgelijnde werkzaamheden. Denk bv. aan amfitheaters, de plaats bij uitstek om het openbare debat te voeren en de confrontatie aan te gaan. De kantooromgeving eigent zich deze ruimtes toe en past ze aan voor zijn eigen activiteiten. De zones kunnen niet los van elkaar worden ontworpen en bedacht. In functie van het soort werk dat er plaats vindt, moeten ze deel uitmaken van een netwerk dat niet enkel de verschillende ruimtes van de kantooromgeving fysiek verbindt. Maar medewerkers ook toelaat om zich in te schakelen in een breder netwerk, van waar ze van op afstand kunnen samenwerken. De inhoud van het proces wordt op een visuele manier opgebouwd, door zaken aan een wand op te hangen,

02

03

door de aanwezigen erover in debat te laten gaan door middel van ruimtes en oppervlakken zoals wanden, alfanumerieke schermen...

Verticaal vergaderen

Onze vergaderzalen evolueren steeds meer van een horizontaal oppervlak, ‘de tafel’, gemaakt om in debat te gaan, naar een verticaal oppervlak, ‘de wand’, gemaakt om zaken in beeld te brengen. Het is een open proces waarbij iedereen zich goed moet voelen om zich uit te drukken en zijn ideeën naar voor te brengen. We hebben behoefte aan ruimtes met een open en informeel karakter. Een kwestie van organisatie van de ruimte en van eigenschappen van het meubilair, maar ook van kleuren en van afwerkingen. In dit proces worden de aanwezigen gevraagd om deel te nemen aan activiteiten, ondergedompeld en betrokken in de problemen en uitda-

gingen die ze aangaan. Daarom hebben we behoefte aan ruimtes waar we altijd kunnen samenwerken, hetzij gestructureerd, hetzij geïmproviseerd. Ruimtes en meubilair, zoals schrijfborden en andere mobiele elementen, moeten op een vlotte manier van een gewone discussie naar een constructief en gedeeld gesprek kunnen ‘schakelen’. De ruimtes en het meubilair moeten flexibel, mobiel en aanpasbaar zijn aan de vereisten van het proces, zowel naar de personen als naar het proces zelf.

Door Philip Declercq
Foto's Sedus

www.sedus.com

01. Het kantoor focust meer op de groep en op uitgebreide samenwerking

02. De se:lab interieurafwerking volgt het Sedus ‘Urban Living’ kleurenschema

03. Flexibiliteit en aanpasbaarheid staan centraal